

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan kannanotto urheilussa esiintyvistä rasismista ja syrjinnästä

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta kiinnittää huomiota urheilussa ja liikuntaharrastuksissa esiintyvään rasismiin ja syrjintään. Neuvottelukunta haastaa liikunnan ja urheilun toimijat kaikilla tasoilla ja kaikissa tehtävissä aktiivisesti edistämään yhdenvertaisuutta niin urheilun rakenteissa kuin toiminnassakin.

Suomessa rasismi on tutkitusti yleistä ja sitä ilmenee yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. Urheilussa rasismia esiintyy eri muodoissa, kuten rasistisena huuteluna ja solvauksina, rasistisena vitsailuna, ulossulkemisena tai ennakkoluuloina, mikroaggressioina, häirintänä tai jopa väkivaltana.

Puutteelliset toimintatavat tai ohjeistukset rasismiin tai syrjintään puuttumiseksi aiheuttavat tilanteita, jotka asettavat ihmiset eriarvoiseen asemaan. Liian usein syrjintää tai rasismia kokenut henkilö joutuu itse selvittämään asiaa tai puolustamaan oikeuksiaan ja tuki saattaa jäädä vähäiseksi. Lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittavassa asemassa, ja tarvitsevat siksi aikuisten tukea suojeluun ja oikeuksiensa puolustamiseen.

Syrjintää esiintyy myös moniperusteisesti, eli samanaikaisesti useamman henkilöön liittyvän syyn, kuten alkuperän, sukupuolen tai vammaisuuden perusteella.

Rasismista urheilussa Suomessa tarvitaan lisää tutkittua tietoa, jotta saadaan kattavampi käsitys esimerkiksi rakenteellisen rasismin ilmenemisestä osana urheilun rakenteita ja käytäntöjä. Monet urheilutoimijat ovat tunnistaneeet rasismin ilmenemisen ja tehneet hyviä toimenpiteitä siihen puuttumiseksi. Vielä on kuitenkin todella paljon tehtävää. Liikuntatoimijoiden tukena ovat yhdenvertaisuuslaki ja rikoslaki ja kansainvälisen tason Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva yleissopimus, YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja Euroopan unionin peruskirjaan sisältyvä kaikenlaisen syrjinnän kieltö. Myös liikuntalain tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja kaikkien mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa.

Urheilun toimijoita tukee myös urheiluyhteisön oma vastuullisuusohjelma. Rasismin ja syrjinnän vastaiset toimet on hyvä sisällyttää järjestöjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelmiin ja niiden toteuttamiseen niin järjestö- kuin seurasella.

Rasismiin ja syrjintään tulee puuttua välittömästi, ja seuroilla tulee olla siihen keinot. Neuvottelukunta tähdentää, että osaksi urheilujärjestöjen toimintaa tarvitaan systemaattisia käytäntöjä, selkeitä ohjeistuksia ja antirasistisia toimia rasismin ennaltaehkäisemiseksi, sen muotojen tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi. Tärkeää on, että toiminnassa mukanaolevilla on tieto käytännöistä ja toimista. Myös lapset ja nuoret tarvitsevat tietoa ikä- ja kehitystasoisesti ja lapsiystävällisessä muodossa.

Keskeistä on myös lisäkoulutus, jotta urheilujärjestöissä toimivien ihmisten osaaminen syrjintään ja rasismiin puuttumiseksi vahvistuu ja tulee johdonmukaisesti pysyväksi osaksi kaikkea urheilujärjestöjen toimintaa.

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta on opetus- ja kulttuuriministeriön 2023 asettama, eri hallinnonalojen ja urheilun toimijoiden välinen koordinaatio- ja yhteistyöelin. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää urheilun eettisyyttä ja siihen liittyvien kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa.

Neuvottelukunnassa ovat edustettuina oikeusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Pelastakaa Lapset, Ihmisoikeusliitto, Seta, Suomen Olympiakomitea, Suomen Paralympiakomitea, Suomen Koripalloliitto, Suomen Painiliitto, Suomen Salibandyliitto, Suomen Urheiluliitto, Suomen Valmentajat ja Suomen urheilun eettinen keskus SUEK.

Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii professori Antti Aine/Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta ja varapuheenjohtajana ylijohtaja Tiina Kivisaari/OKM:n nuoriso- ja liikuntapoliittinen osasto.

Lisätietoja:

- neuvottelukunnan puheenjohtaja, professori Antti Aine, p. +358 29 450 4418